

VENDIM
Nr. 56, datë 21.12.2012

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	Anëtar i“ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i“ “
Vitore Tusha	Anëtare e “ “
Sokol Berberi	Anëtar i“ “
Admir Thanza	Anëtar i “ “
Fatmir Hoxha	Anëtar i“ “
Altina Xhoxhaj	Anëtare e “ “

me sekretare Blerina Basha, në datën 8.11.2012, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 37 Akti, që i përket:

KËRKUES: Andrea Karanxha

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, Tiranë
Z. Spartak Çeta, përmbarues gjyqësor privat

OBJEKTI: Konstatimi i cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor si rezultat i mosekzekutimit, brenda një afati të arsyeshëm, të vendimit gjyqësor të formës së prerë nr. 167, datë 19.1.2009, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f dhe 134/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe neni 6/1 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoji relatoren e çështjes, Altina Xhoxhaj, shqyrtoi çështjen mbi aktet dhe diskutoi për të në tërësi,

VËREN:

I

1. Me vendimin nr. 524, datë 11.6.2007 të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve (DPT) Tiranë, kërkuesi, me detyrën inspektor kontrolli në Degën e Tatimeve Korçë, është liruar nga shërbimi civil për shkak të ristrukturimit. Kundër këtij vendimi kërkuesi ka paraqitur ankim në Komisionin e Shërbimit Civil (KSHC), i cili, me vendimin nr. 261, datë 11.12.2007, ka vendosur rrëzimin e kërkesës.

2. Kërkuesi i është drejtuar me padi gjykatës së shkallës së parë. Me vendimin nr. 167, datë 19.1.2009, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Korçë ka vendosur: *“Pranimin e kërkesës. Anulimin e vendimit nr. 524, datë 11.6.2007 të Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve për lirimin nga shërbimi civil dhe kalimin në listën e pritjes të paditësit Andrea Karanxha dhe të vendimit nr. 261, datë 11.12.2007 të Komisionit të Shërbimit Civil, duke iu paguar paditësit Andrea Karanxha paga deri në momentin e rikthimit në vendin e mëparshëm të punës.”* Ky vendim është lënë në fuqi me vendimin nr. 133, datë 27.4.2009, të Gjykatës së Apelit Korçë.

3. Me vendimin nr. 431, datë 29.5.2009, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Korçë ka lëshuar urdhrin e ekzekutimit të vendimit gjyqësor nr. 167, datë 19.1.2009, të po asaj gjykate.

4. Me kërkesën e datës 3.6.2009, kërkuesi i është drejtuar DPT-së për ekzekutimin vullnetar të detyrimeve ligjore dhe financiare që rrjedhin nga vendimi gjyqësor. Në datën 3.5.2010 kërkuesi i është drejtuar përsëri DPT-së me të njëjtën kërkesë. Me shkresën nr. 7382/1, datë 27.5.2010, DPT-ja i ka kthyer përgjigje kërkuesit se ka ushtruar rekurs ndaj vendimit të gjykatës së apelit dhe se vetëm pas marrjes së vendimit nga Gjykata e Lartë do të shqyrtojë kërkesën dhe do të ndjekë procedurat ligjore për

ekzekutimin.

5. Me kërkesat e datës 5.1.2011 dhe 24.8.2011 kërkuesi i është drejtuar përsëri DPT-së për ekzekutimin e detyrimeve që rrjedhin nga vendimi gjyqësor i formës së prerë. Me shkresën nr. 16532/1, datë 24.9.2011, DPT-ja i ka kthyer përgjigje kërkuetit se ai nuk ka plotësuar dokumentacionin bashkëlidhur kërkesës, më konkretisht se nuk ka paraqitur vendimin e Gjykatës së Lartë lidhur me këtë çështje.

6. Me vendimin nr. 00-2012-340, datë 10.2.2012, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga DPT-ja, pasi nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 472 i Kodit të Procedurës Civile (KPC).

7. Në datën 29.2.2012 kërkuesi i është drejtuar shërbimit përmbarrimor gjyqësor privat për ekzekutimin e detyrueshëm të vendimit gjyqësor të dhënë në favor të tij. Me shkresën e datës 29.2.2012, përmbarruesi gjyqësor, z. Spartak Çeta, i është drejtuar debitorit DPT, me lajmërim për ekzekutimin vullnetar të detyrimit. Me shkresën e datës 11.5.2012, përmbarruesi gjyqësor i ka dërguar Degës së Thesarit Tiranë urdhrin për vendosjen e sekuestros në llogarinë e palës debitore DPT.

8. **Kërkuesi Andrea Karanxha** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese, me kërkesën e datës 18.6.2012, duke pretenduar cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, si pasojë e mosekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë brenda një afati të arsyeshëm. Kërkuesi pretendon se pala debitore ka pasur të gjitha mundësitë për të ekzekutuar detyrimin që ka ndaj tij. Në lidhje me detyrimin financiar debitori kishte detyrimin ligjor që të planifikonte fondet që me lëshimin e urdhrin të ekzekutimit, në vitin 2009, kurse për sa i përket rikthimit në punë, nga raportet e KSHC-së rezulton se që prej vitit 2008 DPT-ja ka rekrutuar rreth 200 punonjës, 95 prej tyre vetëm në vitin 2011, pra kur kishte dijeni për vendimin gjyqësor të dhënë në favor të kërkuetit dhe kishte detyrimin ta zbatonte atë. Mosekzekutimi i vendimit gjyqësor të formës së prerë e ka cenuar kërkuetin në personalitetin e tij, në të drejtën për punë, të drejtën e mbrojtjes shoqërore e shëndetësore në punë, si dhe ka përkeqësuar gjendjen e tij sociale dhe ekonomike.

9. **Subjekti i interesuar DPT**, në parashtimet me shkrim drejtuar Gjykatës Kushtetuese, shprehet se rikthimi i kërkuetit në pozicionin e mëparshëm të punës ka qenë i pamundur, pasi në pozicionin që ka mbajtur, si inspektor i kontrollit në Drejtorinë Rajonale Tatimore Korçë, janë emëruar për nevoja pune punonjës të tjerë; pas emërimit këta punonjës kanë marrë statusin e nëpunësit civil dhe largimi i tyre është i paligjshëm dhe përbën shkelje për titullarin e institucionit. Lidhur me detyrimin për pagesën e pagës deri në momentin e rikthimit në punë, shkak për mosrealizimin e likuidimit në kohë dhe në vlerë të detyrimeve është bërë mungesa e fondeve. Fondi i alokuar nga buxheti i shtetit në vitet 2010-2011-2012 në shpenzimet operative, nuk i është përgjigjur nevojave të DPT-së, kurse kërkesat e këtij institucioni për shtesë për fonde për ekzekutimin e vendimeve gjyqësore nuk janë marrë parasysh.

10. **Subjekti i interesuar përmbarruesi gjyqësor privat z. Spartak Çeta**, në komentin me shkrim drejtuar Gjykatës Kushtetuese, shprehet se pas plotësimit të dosjes ligjore i është drejtuar debitorit me lajmërim për ekzekutim vullnetar dhe, në mungesë të një përgjigjeje, ka vijuar me procedurën për ekzekutim të detyrueshëm dhe vendosjen e sekuestros në llogarinë e tij në degën e thesarit. Megjithatë, pavarësisht sa më sipër, pa asnjë shkak ligjor, debitori nuk ka pranuar ekzekutimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë.

II

A. Lidhur me pretendimin për mosekzekutimin, brenda një afati të arsyeshëm, të vendimit gjyqësor të formës së prerë

11. Gjykata Kushtetuese (Gjykata) ka theksuar se parimi i shtetit të së drejtës, si një nga parimet themelore të një shoqërie demokratike, përmban në vetvete edhe detyrimin e autoriteteve publike për të vënë në ekzekutim vendimet gjyqësore të formës së prerë. Zbatimi i plotë dhe efektiv i vendimeve gjyqësore është me rëndësi thelbësore për shtetin, me qëllim që të krijojë, forcojë dhe zhvillojë një sistem gjyqësor të respektueshëm nga të gjithë (shih vendimet nr. 8, datë 23.3.2010; nr. 13, datë 22.4.2011; nr. 13, datë 21.3.2012; nr. 49, datë 26.7.2012 të Gjykatës Kushtetuese).

12. Ekzekutimi i vendimeve gjyqësore të formës së prerë përbën një element të rëndësishëm të së

drejtës për një proces të rregullt ligjor. Në vlerësimin e Gjykatës, gjykimi nuk duhet konceptuar ngushtë, vetëm me sigurimin e një vendimi gjyqësor, por me përfundimin e gjithë këtij procesi, sepse një e drejtë e fituar mbetet pa asnjë vlerë nëse nuk realizohet nëpërmjet ekzekutimit të vendimit. Ekzekutimi i vendimit të formës së prerë të gjykatës konsiderohet si faza përfundimtare e realizimit të një të drejte të fituar gjyqësisht. Vetëm pas realizimit të kësaj faze mund të konsiderohet se individi e ka vendosur plotësisht në vend të drejtën e tij të fituar. Në këtë fazë duhet të marrin pjesë aktivisht jo vetëm palët, pra debitori dhe kreditori, por edhe organet kompetente të ngarkuara me ekzekutimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë. Roli i këtyre organeve bëhet vendimtar kur debitori refuzon të ekzekutojë vullnetarisht detyrimin e tij karshi kreditorit. Në raste të tilla mund të thuhet se procesi i vendosjes në vend të një të drejte të shkelur përfshin jo vetëm vendimmarrjen e gjykatave për rastin konkret, por edhe veprimet konkrete të organeve përgjegjëse të ngarkuara me ekzekutimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë (*shih vendimet nr. 49, datë 21.11.2011; nr. 11, datë 2.3.2012; nr. 13, datë 21.3.2012; nr. 30, datë 16.5.2012; nr. 49, datë 26.7.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Në një çështje që përfshin përcaktimin e një të drejte civile, kohëzgjatja e procedurave normalisht llogaritet nga momenti i fillimit të procedurës gjyqësore, deri në momentin kur jepet vendimi dhe ekzekutohet ai. Faza ekzekutive konsiderohet si fazë e mëtejshme e të njëjtit proces. Kohëzgjatja e arsyeshme e procedimeve, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, duhet të vlerësohet nën dritën e rrethanave të çështjes dhe duke marrë në konsideratë kompleksitetin e çështjes, sjelljen dhe interesin e kërkuarit, si dhe sjelljen e autoriteteve përkatëse (*shih vendimet nr. 9, datë 1.4.2009; nr. 14, datë 15.4.2010; nr. 21, datë 3.6.2011; nr. 10, datë 1.3.2012; nr. 49, datë 26.7.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

i) Kompleksiteti i çështjes

14. Në lidhje me kompleksitetin e çështjes, Gjykata ka theksuar, vazhdimisht, se për vlerësimin e kompleksitetit të procedimeve duhet të kenë rëndësi të gjitha aspektet e çështjes, përfshi objektin e saj, faktet e kundërshtuara dhe volumin e provave shkresore (*shih vendimet nr. 9, datë 1.4.2009; nr. 8, datë 23.3.2010; nr. 14, datë 15.4.2010; nr. 50, datë 22.11.2011; nr. 10, datë 1.3.2012; nr. 49, datë 26.7.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Çështja në shqyrtim ka për objekt mosekzekutimin e një vendimi gjyqësor të formës së prerë brenda një afati të arsyeshëm, për sa i përket rikthimit në punë dhe pagimit të pagës deri në momentin e rikthimit në vendin e mëparshëm të punës. Duke iu referuar parashtimeve dhe materialeve shkresore, rezulton se çështja konkrete nuk paraqet kompleksitet nga pikëpamja faktike ose ligjore, çka mund të justifikonte vonesat apo sjelljen mosvepruese të organeve të ngarkuara nga ligji me këtë qëllim.

ii) Sjellja e kërkuarit

16. Në lidhje me vlerësimin e sjelljes së kërkuarit Gjykata është shprehur se ai është një element tjetër përcaktues i kohëzgjatjes së arsyeshme të procedimeve. Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se një personi që pajiset me një vendim të ekzekutueshëm kundër shtetit në favorin e tij, nuk mund t'i kërkohej t'u drejtohet organeve përmbarimore për të ekzekutuar vendimin (*shih vendimin nr. 49, datë 26.7.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Në çështjen objekt shqyrtimi rezulton se kërkuari ka vepruar në përputhje me të drejtat e tij procedurale, duke shteruar mjetet ligjore në dispozicion për rivendosjen e së drejtës së cenuar. Pas dhënies së vendimit nga gjykata e apelit, ai i është drejtuar disa herë debitorit për ekzekutimin vullnetar të vendimit. Pas dhënies së vendimit nga Gjykata e Lartë, edhe pse urdhri i ekzekutimit është nxjerrë që pas përfundimit të gjykimit të çështjes në apel, kërkuari i është drejtuar shërbimit përmbarimor gjyqësor privat për të vënë në lëvizje procedurat e ekzekutimit të detyrueshëm.

18. Përveç sa më sipër, kërkuari rezulton t'i jetë drejtuar edhe institucionit të Avokatit të Popullit dhe Komitetit Shqiptar të Helsinkit. Pas disa komunikimeve që institucioni i Avokatit të Popullit ka pasur me DPT-në, përfundimisht me shkresën nr. K2/A40-7 prot., datë 2.8.2012, i ka kthyer përgjigje kërkuarit, ku e informon lidhur me hapat e ndërmarrë nga ky institucion dhe i rekomandon t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese për konstatimin e cenimit të së drejtës për proces të rregullt ligjor.

iii) Sjellja e autoriteteve publike

19. Në lidhje me sjelljen e debitorit DPT, rezulton se ky i fundit jo vetëm nuk ka bërë asnjë veprim që të krijojë bindjen se ka vullnetin për të ekzekutuar vendimin gjyqësor të formës së prerë, por

madje ka refuzuar ekzekutimin e tij.

20. Fillimisht, bazuar në korrespondencën që ka pasur me kërkuesin, debitori ka përdorur si argument faktin se i është drejtuar me rekurs Gjykatës së Lartë dhe është në pritje të vendimit të asaj gjykate. Në përputhje me parashikimet e nenit 449 dhe 451 të KPC-së, vendimi i gjykatës së apelit është i formës së prerë dhe ushtrimi i rekursit ndaj tij pranë Gjykatës së Lartë nuk ka efekt pezullues, me përjashtim të rasteve kur kjo e fundit vendos pezullimin e vendimit të rekursuar, në bazë të nenit 479 të KPC-së. Në rastin konkret, nuk rezulton që pala debitore të ketë ushtruar këtë mjet ligjor, dhe në kushtet kur ekzekutimi i vendimit gjyqësor nuk ishte pezulluar por, për më tepër, ishte lëshuar urdhri për ekzekutimin e tij, debitori kishte detyrimin të merrte të gjitha masat për ekzekutimin e detyrimeve që rrjedhin nga ai vendim. Edhe pas dhënies së vendimit nga Gjykata e Lartë dhe nisjen e procedurave të ekzekutimit të detyrueshëm, rezulton se detyrimi që debitori DPT ka ndaj kërkuesit nuk është ekzekutuar ende.

21. Në bazë të ankesës së paraqitur nga kërkuesi, me shkresën nr. K2/A20-4 prot., datë 26.3.2012, Avokati i Popullit i është drejtuar drejtorit të përgjithshëm të DPT-së, në të cilën shprehet se qëndrimi i mbajtur prej këtij institucioni është në kundërshtim me nenin 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) dhe rekomandon marrjen e masave të menjëhershme për përmbushjen e detyrimeve të vendosura në zbatim të vendimit gjyqësor të formës së prerë. Në përgjigje të kësaj shkrese, me shkresën nr. 6433/2 prot., datë 2.5.2012, DPT-ja shprehet se praktika e çështjes ndodhet në zyrën e financës, por aktualisht është në pamundësi financiare për të paguar dëmshpërblimet e ish-punonjësve të larguar nga administrata tatimore, kurse lidhur me atë pjesë të vendimit që disponon rikthimin në pozicionin e mëparshëm të punës, shprehet se është në pamundësi ekzekutimi dhe se do të ekzekutohet sapo të krijohet mundësia.

22. Me shkresën nr. K2/Q11-3 prot., datë 27.7.2012, Avokati i Popullit i është drejtuar Ministrit të Financave, me anë të së cilës rekomandon marrjen e nismës për fillimin e procedurës për dhënie mase disiplinore ndaj drejtorit të përgjithshëm të DPT-së, për shkak të qëndrimit të tij për mospërmbushje të detyrimeve të vendosura me vendime gjyqësore të formës së prerë.

23. Nga parashtrimet e subjektit të interesuar, përmbaruesi gjyqësor privat, rezulton se debitori nuk u është përgjigjur shkresave të tij dhe nuk e ka vënë atë në dijeni të asnjë mase të ndërmarrë me qëllim ekzekutimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë, kurse në parashtrimet drejtuar Gjykatës, DPT-ja shprehet se, lidhur me rikthimin në pozicionin e mëparshëm të punës është në pamundësi ekzekutimi, pasi në këtë pozicion janë emëruar punonjës të tjerë, kurse lidhur me atë pjesë të vendimit që disponon pagesën e pagës shprehet se është në pamundësi financiare.

24. Gjykata, në jurisprudencën e saj, është shprehur se i takon debitorit të gjejë një mundësi zgjidhjeje sa më të përshtatshme me, qëllim vënien në vend të së drejtës së kreditorit (*shih vendimin nr. 2, datë 1.2.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Po ashtu, Gjykata ka theksuar se kërkuesit nuk duhet t'i mohohet e drejta për të përfituar nga ekzekutimi i vendimit gjyqësor thjesht duke u mbështetur në argumentin e pamundësisë financiare të shtetit. Në këtë drejtim, në rastet kur debitor është vetë shteti, autoritetet shtetërore nuk mund të përmendin mungesën e fondeve si justifikim për të mos respektuar një detyrim financiar që vjen nga një vendim gjyqësor. Një vonesë në ekzekutimin e një vendimi mund të justifikohet në rrethana të veçanta, por vonesa nuk mund të jetë në atë shkallë sa të dëmtojë thelbin e së drejtës (*shih vendimet nr. 6, datë 6.3.2009; nr. 43, datë 19.12.2007; nr. 8, datë 23.3.2010; nr. 16, datë 4.5.2011; nr. 49, datë 26.7.2012 të Gjykatës Kushtetuese*). Nisur nga arsyetimi i mësipërm, Gjykata vlerëson se argumentet e paraqitura nga DPT-ja, lidhur me arsyet se përse nuk është ekzekutuar vendimi gjyqësor i formës së prerë, janë të pambështetura.

25. Lidhur me sjelljen e organit të caktuar nga ligji për ekzekutimin e detyrueshëm të vendimeve gjyqësore të formës së prerë, Gjykata ka nënvizuar, vazhdimisht, se në fazën e ekzekutimit të vendimeve marrin pjesë aktivisht jo vetëm palët, pra debitori dhe kreditori, por edhe organet kompetente të ngarkuara me ekzekutimin e vendimit gjyqësor të formës së prerë. Roli i këtyre organeve bëhet vendimtar, kur debitori refuzon të ekzekutojë vullnetarisht detyrimin e tij kundrejt kreditorit. Në raste të tilla, procesi i vendosjes në vend të një të drejte të shkelur përfshin jo vetëm vendimmarrjen e gjykatave, por edhe mënyrën e kryerjes së veprimeve konkrete të organeve përgjegjëse, të ngarkuara me ekzekutimin e

vendimeve gjyqësore të formës së prerë (*shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr. 6, datë 4.3.2010*).

26. Në vlerësimin e Gjykatës, përmbaruesi gjyqësor, si subjekt procedural në fushën e ekzekutimit, është i pajisur me të gjitha mjetet procedurale që mundësojnë ekzekutimin e titullit ekzekutiv (*shih vendimet nr. 21, datë 3.6.2011; nr. 10, datë 1.3.2012 të Gjykatës Kushtetuese*). Nga materialet bashkëlidhur kërkesës rezulton se kërkuesi i është drejtuar shërbimit përmbarimor gjyqësor privat për ekzekutimin e detyrueshëm të vendimit gjyqësor të dhënë në favor të tij. Me shkresën e datës 29.2.2012, përmbaruesi gjyqësor i është drejtuar debitorit DPT, me lajmërim për ekzekutimin vullnetar. Me shkresën e datës 11.5.2012, përmbaruesi gjyqësor i ka dërguar Degës së Thesarit Tiranë urdhrin për vendosjen e sekuestros në llogarinë e palës debitore. Pavarësisht mjeteve të përdorura nga përmbaruesi gjyqësor, nuk rezulton që vendimi gjyqësor i formës së prerë të jetë ekzekutuar ende. Në vlerësimin e Gjykatës këto mjete kanë qenë formale dhe ky subjekt nuk ka përdorur të gjitha mjetet ligjore shtrënguese në dispozicion, siç është aplikimi i sanksioneve ndaj personave përgjegjës për mosekzekutimin.

Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se organet shtetërore, nëpërmjet sjelljes së tyre, kanë cenuar të drejtën e kërkuarit për një proces të rregullt ligjor, të sanksionuar në nenin 42 të Kushtetutës dhe në nenin 6 të KEDNJ-së, për shkak të mosekzekutimit të vendimit gjyqësor brenda një afati të arsyeshëm.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f” dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 dhe vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës, duke konstatuar cenimin e së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, si rrjedhojë e mosekzekutimit të vendimit gjyqësor të formës së prerë nr. 167, datë 19.1.2009, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë.

- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Xhezair Zaganjori, Vladimir Kristo, Admir Thanza, Sokol Berberi, Vitore Tusha, Altina Xhoxhaj, Fatmir Hoxha